FISKERIDIREKTORATET

Adm.enhet: Seksjon akvakulturtildeling
Saksbehandler: Elin Maria Norberg Aase
Telefon: 55 23 80 00
Vår referanse: 25/24338
Deres referanse:
Dato: 16.01.2026

Arctic Lobster Farm As
Att:
Båtbygger Danielsens vei 12
9406 Harstad

Arctic Lobster Farm AS - svar på søknad om dispensasjon

Fiskeridirektoratet viser til søknad av 21. november 2025 fra Arctic Lobster Farm AS (heretter også kalt «søker» eller «ALF») om dispensasjon fra forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret (heretter også kalt «forskriften» eller «andre arter-forskriften») § 4 første ledd andre punktum, for å kunne drive akvakultur av europeisk hummer (*Homarus gammarus*) i Kvæfjord kommune i Troms.

1. Søknaden

Det fremgår av søknaden at ALF ønsker å starte landbasert produksjon av europeisk hummer (*Homarus gammarus*), basert på forskning og utvikling utført av Norwegian Lobster Farm AS (NLF).

Søker skriver at «arten er utbredt langs hele den europeiske kysten. Norge har lange tradisjoner når det kommer til fangst av hummer, men lokalisert for det meste rundt vestkysten sør i Norge. Vår produksjon vil være lokalisert på Borkenes i Kvæfjord kommune i Troms, et område uten historie og tradisjon for hummerfiske og ingen dokumentert bestand av arten. Vi søker derfor dispensasjon for å kunne drive oppdrett av arten.»

Søker har beskrevet hele produksjonsforløpet for å «fremlegge usannsynligheten for rømming». Søker skriver at produksjonen «vil bestå av påvekst. Det vil si at vi får fjerde og femte-stadiet yngel fra NLF som vokser fram til 100 gram og er da salgsklar. Individene vil gjennom vekststadiene bli flyttet til forskjellige burstørrelser». Søker har lagt ved en illustrasjon som viser dette.

Ifølge søker skal individene flyttes fire ganger i løpet av produksjonen: fra transport til første burkassett, fra første burkassett til andre burkassett, fra andre burkassett til tredje burkassett, og fra tredje burkassett til transport til salg. Søker skriver at «disse operasjonene under produksjonen er det eneste rimelige scenarioet der det er risiko for rømming. Her vil det være primær-, sekundær- og tertiærsikring som forhindrer risiko nok til at det i all praksis vil være umulig.»

Søker opplyser at primærsikringen innebærer at all flytting skjer i lukket rom med makker og kameraovervåking. Sekundærsikringen består av rist over avløp i gulv, og tertiærsikringen

består av prosedyre for gjennomføring av flytteoperasjoner. Denne prosedyren er nærmere beskrevet i søknaden.

Ifølge søker vil produksjonen i all hovedsak være statisk, foruten nevnte flytteoperasjoner. Burkassetten vil bli plassert i en renne, som står i en hylle som til sammen utgjør en kolonne. Flere kolonner utgjør til sammen en produksjonslinje. Søker har lagt ved flere figurer som illustrerer dette.

Søker skriver at «vanntilførsel kommer fra øverste hylle til hver enkelt kolonne ned i rennen og med et avløp på motsatt side av rennen. Her går vannet til hyllen under og så videre ned til et endelig avløp tilbake til vannbehandling. Også her er det primær- og sekundærsikring som forhindrer rømming». Primærsikringen består av silkasse etter avløp, og sekundærsikringen består av rist på avløpsrenne i gulv.

Ifølge søker vil produksjonen basere seg på 80 prosent gjenvinning av vann. Vannbehandlingen vil være adskilt fra selve produksjonen. Søker skriver at «dersom et individ skulle komme seg ut av buret til rennen og gjennom silkassen ved avløp, vil det ikke overleve vannbehandlingen».

Søker opplyser at «hele produksjonslinjen fra klekking til salg skjer i lukket anlegg på land. Produksjonssystemet eliminerer de faktorene som normalt kunne føre til rømming, og risikoen vurderes derfor som praktisk talt null. NLF har heller ikke registrert noen rømminger med dagens konsept. Med en dispensasjon vil vi kunne være med på å skape et verdiløft i distriktet.»

Videre opplyser søker at NFL, som har drevet med oppdrett av europeisk hummer siden 2000 ikke har hatt en eneste forekomst av sykdom. NLF er også en del av nettverket ELCE (European Lobster Council of Excellence), som heller ikke har registrert noen sykdomsforekomster med hensyn til europeisk hummer. Søker skriver videre at «alle kolonnene har en individuell vanntilførsel, så i et scenario (som per nå er umulig) hvor det skulle oppstå sykdom har vi mulighet til å stenge en utsatt kolonne for så å utføre nødvendig utbedring.» Både inn- og uttaksvann vil renses, først grovt og deretter fint gjennom UV-behandling for å fjerne patogener. Vannet vil også gå gjennom skimmer og ozonbehandling.

Søker understreker at eventuell sykdoms- og smittehåndtering vil være en del av biosikkerhetsplanen. Videre har alle medarbeidere svært god kompetanse og erfaring innen biosikkerhet.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til søknaden i sin helhet.

2. Vurdering av dispensasjon fra andre arter-forskriften § 4 første ledd andre punktum

Ingen kan drive med akvakultur uten tillatelse, jf. akvakulturloven § 4 andre ledd. Fylkeskommunen har hjemmel til å tildele tillatelser til akvakultur etter forskriften, jf. forskriften § 4 tredje ledd. Fiskeridirektoratet har hjemmel til å gi dispensasjon fra bestemmelsene i forskriften, jf. § 21.

Det følger av forskriften § 4 første ledd andre punktum at det ikke kan «gis tillatelse til akvakultur av arter som ikke forekommer eller tidligere har forekommet naturlig i området». Ifølge artskartet[1] til Artsdatabanken er europeisk hummer særlig utbredt langs sør- og

[1] Vis utvalg i kart | Artskart 2

vestkysten i Norge. I Troms og Finnmark er det per dags dato ikke registrert funn av europeisk hummer. Det fremgår av Havforskningsinstituttets temaside om europeisk hummer at den, i norske farvann, lever langs kysten fra svenskegrensen til Trøndelag, og sporadisk i Nordland.[2] Fiskeridirektoratet legger til grunn at arten ikke lever naturlig i Kvæfjord kommune per i dag. Etter forskriften vil det derfor i utgangspunktet ikke kunne gis tillatelse til akvakultur av europeisk hummer, jf. § 4 første ledd andre punktum.

Fiskeridirektoratet kan likevel «i særlige tilfelle» dispensere fra bestemmelsene i forskriften, jf. § 21. Ordlyden tilsier at terskelen for å gi dispensasjon er høy, og at søker må ha gode grunner for at vilkåret skal være oppfylt. Spørsmålet er dermed om denne saken utgjør et «[særlig] tilfelle», jf. forskriften § 21.

ALF har begrunnet søknaden med at de ønsker å skape et verdiløft i distriktet. I søknaden har de fremhevet at etablering av akvakulturvirksomhet for hummer kan være med på gi lokale skoler et løft, da de har kokkelinje og planlegger oppretting av akvakulturlinje i kommunen. De ønsker også å samarbeide med lokale næringsaktører og bidra til å fremme næringsvirksomhet i kommunen.

Forbudet mot akvakultur av fremmede arter i § 4 må sees i lys av et sentralt formål i andre arter-forskriften og akvakulturlovgivningen for øvrig, ved at det i andre arter-forskriften § 1 fremgår at næringen skal utøves innen rammene av en «bærekraftig utvikling». Dette vil eksempelvis ikke oppnås dersom det tillates akvakultur av arter som kan ha en betydelig negativ innvirkning på det lokale miljøet i et område.

Videre viser Fiskeridirektoratet til formålet med forbudet i forskriften § 4 første ledd andre punktum, som er å hindre at det etableres akvakultur som forringer naturmangfoldet. Fiskeridirektoratet bemerker også at introduksjon av fremmede skadelige arter er regnet som en av de største truslene mot verdens biologiske mangfold, og at introduksjon og spredning av fremmede arter i Norge er en alvorlig og økende trussel mot bevaring av biologisk mangfold og økosystemfunksjoner.

Fiskeridirektoratet viser videre til miljønormen i akvakulturloven § 10, hvor det fremgår at: «[a]kvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte.» Akvakultur vil etter sin art ha en viss innvirkning på miljøet. Tillatelse til akvakultur innebærer derfor at myndighetene aksepterer en viss påvirkning på det omkringliggende miljø. I forarbeidene til loven (Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 64) fremgår det likevel at «[…] driften skal være forsvarlig både i forhold til forurensning og økologiske effekter, herunder biologisk mangfold [..].

Kravet til forsvarlighet setter grensen for akseptert påvirkning ved skadelige konsekvenser. Sannsynligheten for at skade kan oppstå og størrelsen på eventuell skade må vurderes. Skader i forhold til sentrale miljømål vil for eksempel ikke tillates. Hva som anses som forsvarlig vil kunne endres i over tid i takt med økende kunnskap og teknologisk utvikling. Vurderingen vil bero på et bredt faglig skjønn som omfatter blant annet kunnskap om arten og det lokale økosystem. Vurderingen skal også omfatte en avveining mellom hensynet til næringsutvikling og andre samfunnshensyn».

Fiskeridirektoratet legger til grunn prinsippene i Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8 til 12 som retningslinjer for disse vurderingene.

Fiskeridirektoratet har ved behandling av tidligere søknader om dispensasjon fra andre arter-forskriften § 4 første ledd andre punktum vurdert forholdet til rømmings- og

[2] Hummer – europeisk | Havforskningsinstituttet

utslippsreduserende tiltak og prosedyrer som skal sikre at barrierenes funksjon opprettholdes. Fiskeridirektoratet har bedt søker sende inn redegjørelser for hvordan eventuelle uønskede hendelser er tenkt håndtert, sikringstiltak for å hindre rømming, spredning av patogener med videre.

Søker planlegger å eliminere risikoen for rømming og sykdomsspredning gjennom et omfattende system av fysiske barrierer og teknisk vannbehandling i et lukket landbasert anlegg. For å forhindre rømming benyttes en tredelt sikringsmodell ved flytting av hummer, som inkluderer lukkede rom med kameraovervåking, rister over sluk og strenge operasjonelle prosedyrer, i tillegg til silkasser i produksjonsrennene. Biosikkerheten ivaretas ved at anlegget opererer med 80 prosent gjenbruk av vann som gjennomgår en grundig renseprosess med partikkelfjerning, skimmer, ozon- og UV-behandling for å eliminere patogener. Dersom sykdom mot formodning skulle oppstå, kan hver kolonne isoleres individuelt, og søker viser til at kombinasjonen av teknisk vannbehandling og de ansattes høye kompetanse gjør risikoen for miljøpåvirkning praktisk talt er lik null.

Fiskeridirektoratet vektlegger søkers redegjørelser for eksisterende utslippsreduserende tiltak og risikohåndtering, og vurderer at disse fremstår som tilfredsstillende. Forutsatt at risikoreduserende tiltak brukes og overholdes vurderer vi at risikoen for negative økologiske konsekvenser er lav, og at kravet om miljømessig forsvarlighet, jf. akvakulturloven § 10, er oppfylt.

Fiskeridirektoratet vurderer også at en dispensasjon i dette tilfellet ikke vil være i strid med naturmangfoldloven.

Etter en samlet vurdering har Fiskeridirektoratet kommet frem til at Arctic Lobster Farm AS gis dispensasjon fra andre arter-forskriften § 4 første ledd andre punktum, jf. § 21.

3. Fiskeridirektoratets vedtak

Med hjemmel i forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 21, gir Fiskeridirektoratet Arctic Lobster Farm AS dispensasjon fra forskriften § 4 første ledd andre punktum.

Dispensasjonen gjelder:
Europeisk hummer (*Homarus gammarus*)

Vedtaket om dispensasjon er fattet på følgende vilkår:

- Dispensasjonen forutsetter at lokaliteten blir klarert av fylkeskommunen etter forskriften § 7.
- Fiskeridirektoratet forutsetter at eventuelle særskilte tillatelser fra andre sektormyndigheter blir innhentet av søkeren.
- Lokaliteten skal ha et sikringssystem tilpasset risikoen for utslipp.
- Biosikkerhetstiltak må være på plass for å redusere risiko for spredning av patogener knyttet til håndtering av syke og døde individer.

4. Videre saksgang

Fiskeridirektoratet bemerker at dette vedtaket kun innebærer en dispensasjon fra andre arter-forskriften § 4 første ledd andre punktum. For å kunne drive akvakultur av europeisk hummer (*Homarus gammarus*) må Arctic Lobster Farm AS søke Troms fylkeskommune om tillatelse etter andre arter-forskriften kapittel 2.

5. Klagerett

Vedtaket kan påklages innen 3 uker, jf. forvaltningsloven § 28, jf. § 29. Se også vedlagte orientering.

Med hilsen

Anne Brønsten Osland
seksjonssjef

Elin Maria Norberg Aase
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Arctic Lobster Farm As	Båtbygger Danielsens vei 12	9406	Harstad

Kopi til:

Troms Fylkeskommune	Postboks 6600	9296	Tromsø

Vedlegg
Orientering om klagerett